

Lijden of leiden bij scheiden

Door: Willem Reijn, beleidsadviseur pensioen ANBO

Als er iets funest is voor het pensioen, is het niet de rekenrente van De Nederlandsche Bank of de snelle verhoging van de AOW-leeftijd. Neen, scheiden, dat is pas slecht voor het pensioen. Hups, door tweeën. Daar kan geen rekenrente tegenop.

Er zijn nogal wat mensen die gescheiden zijn. Sinds de eeuwwisseling worden jaarlijks zo'n 32.000 huwelijken ontbonden, zodat er in deze eeuw meer dan 1,1 miljoen mensen onthuwelijkt zijn. En de teller tikt door.

Omdat het zo'n belangrijk onderwerp is, hebben we de laatste tijd in ANBO Magazine ruim aandacht besteed aan scheiden. En nu de wet gaat veranderen, zullen we dat vaker doen.

Leidend

De standaard is nu: de rechten worden verevend ofwel gelijkelijk verdeeld. Maar degene die het pensioen heeft opgebouwd, blijft leidend. En daarmee de partner lijdend, in de zin van volgend. Dat heeft nogal wat consequenties, zeker omdat pensioenfondsen heel wat keuzevrijheid bieden.

Laten we een paar uitgangspunten nemen. Man was kostwinnaar, vrouw werkte parttime en heeft zelfs enkele jaren niet meer gewerkt toen de kinderen klein waren. Nee, geen toppunt van emancipatie, maar wel heel modaal in Nederland. De man is een jaartje of drie, vier ouder. En ze zijn gescheiden. Ze hebben dus recht op de helft van elkaars pensioen.

Uitgevogeld

De man wordt 66 en gaat naar pensioen. Eerder met pensioen (ook een keuzemogelijkheid) was niet haalbaar, want zijn pensioen is immers door twee. De vrouw ontvangt automatisch de helft van het ingegane pensioen. De man moet nog lang wachten voor hij de aanvulling van zijn ex krijgt. Die is jonger en moet langer doorwerken. Hij gaat zitten spelen met MijnABP en kiest voor een hoog-laag-constructie. Dat wil zeggen: de eerste vijf jaar krijgt hij meer pensioen (hoog) – en zijn ex ook. Maar na vijf jaar krijgt hij minder pensioen (laag). Maar dan komt het pensioen van zijn ex erbij, had hij uitgevogeld.

Kleine misrekening

Die ex blijkt echter een calculerende burger. Die is vier jaar jonger, vrouw en heeft dus een hogere levensverwachting. Die kiest ook, maar dan precies andersom: een laag-hoog-constructie. Eerst minder want dat wordt toch gedeeld – en dan meer, want goede kans dat zij al het pensioen zelf krijgt als de ex-man is overleden. Bovendien krijgt ze dan bijzonder partnerpensioen. Een kleine misrekening van de ex-man.

Wat ik maar wil zeggen: het leven is nog best ingewikkeld en met die keuzemogelijkheden wordt het bepaald niet eenvoudiger.

Dat weet minister Koolmees ook, dus die komt met een nieuwe standaard: we geven iedere partner een eigen recht. Daarmee vervallen bovenstaande bezwaren. Want de man kan doen wat ie wil en de vrouw ook.

Minder

Dus gaat het pensioen in twee zelfstandige rechten, waarbij ieder zijn of haar keuzes kan maken. Het ei van Columbus! Maar de pensioenfondsen zijn heel nauwkeurig. Die berekenen niet alleen het ouderdomspensioen, maar ook de andere rechten. En nu krijgt degene die het pensioen heeft opgebouwd alleen zijn ouderdomspensioen, maar de ex-partner krijgt daar bovenop ook het bijzonder partnerpensioen. Dus bij de scheiding blijkt dat degene die ervoor gewerkt heeft, minder krijgt dan de ex.

Dat is nu natuurlijk ook al, maar je ziet het niet. Wat niet weet, wat niet deert. Maar wat we wel weten, kan behoorlijk pijn doen. Zeker bij een scheiding, die toch al niet voor niets is ingezet. Oké, beiden zijn hier leidend in hun leven, maar er wordt wel wat extra leed verorberd.

Ellende

En of het ei van Columbus helemaal fris blijft, is de vraag. Want het partnerpensioen vervalt. Of de vrouw met haar AOW-tje en bescheiden pensioentjes fijn kan rondkomen is nog maar de vraag. Kortom, de wet van behoud van ellende doet altijd wel ergens opgeld in pensioenland!